

برنامه ریزی و کارکرد شهرهای جدید در ایران

* دکتر کرامت اله زیاری

کلمات کلیدی:

برنامه ریزی، کارکرد، شهرهای جدید، ایران.

چکیده:

شهرهای جدید، بر اساس مبانی نظری باغشهرها و روند تکاملی آن برنامه ریزی و احداث شده اند و طی نیم قرن اخیر دگرگونی‌هایی در اهداف و نقش آنها به وجود آمده است. در ایران شهرهای جدید در دو دوره قبل و بعد از انقلاب قابل تقسیم بندی است. برنامه ریزی شهرهای جدید قبل از انقلاب مبتنی بر اهداف سیاسی، نظامی، ارایه مسکن، اسکان شاغلان بخش صنعت به خصوص صنعت نفت قرار داشت. به جز دو شهر فولادشهر و شاهین شهر هیچکدام از شهرهای جدید احداث شده منطبق بر مبانی نظری شهرهای جدید نیست. بعد از انقلاب بر اساس اهداف ساماندهی فضایی مادر شهرها، جذب سرریزهای جمعیتی شهرهای بزرگ، ارائه مسکن و اسکان جمعیت، شهرهای جدیدی در حال احداث هستند. در این دوره برنامه ریزی ۱۸ شهر جدید در یک فرآیند سیستمی مکان یابی و دارای مطالعات آماده سازی اراضی، طرح جامع و طرح تفصیلی گردید. اما نحوه پیشرفت کار و اسکان در شهرهای مذکور با اهداف و برنامه زمان بندی پیشرفت کار آنها منطبق نیست. از نظر کارکرد هم شهرهای جدید با یک شهر واقعی فاصله بسیار دارند.

* دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه یزد.